

PŘEDPJATÝ BETON – SILOVÉ PŮSOBENÍ

133BOKO – BETONOVÉ A OCELOVÉ KONSTRUKCE | 2023

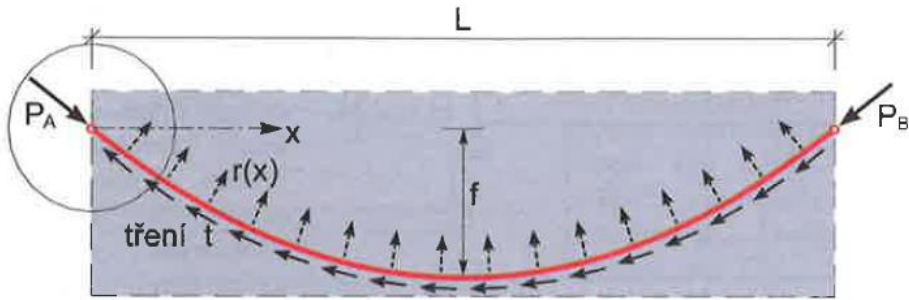
ING. JOSEF NOVÁK, PH.D. | KATEDRA BETONOVÝCH A ZDĚNÝCH KONSTRUKCÍ | FAKULTA STAVEBNÍ ČVUT V PRAZE

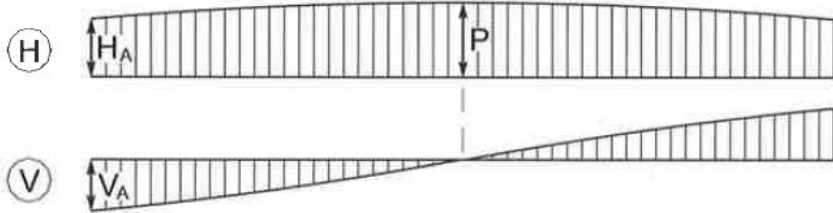
SILOVÉ PŮSOBENÍ KABELU NA BETON

- Pokud je znám průběh předpínací síly po délce předpínací výztuže včetně trasy, lze stanovit ekvivalentní zatížení od předpětí.
- Aplikací ekvivalentního zatížení na danou konstrukci se získá průběh vnitřních sil od předpětí.
- Ruční stanovení ekvivalentního zatížení se obvykle provádí při uvážení zjednodušení (např. konstantní předpínací síla po délce kabelu).

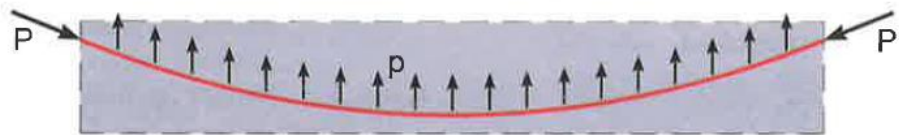
SILOVÉ PŮSOBENÍ KABELU NA BETON

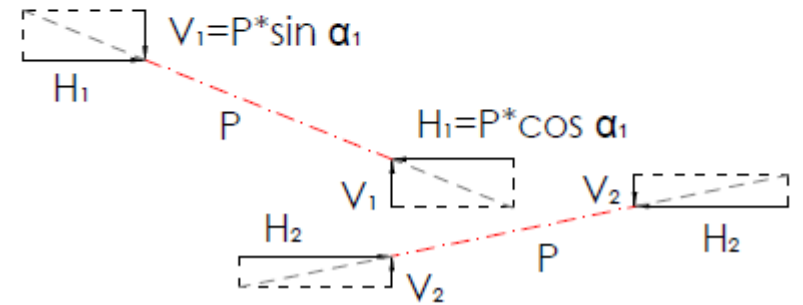
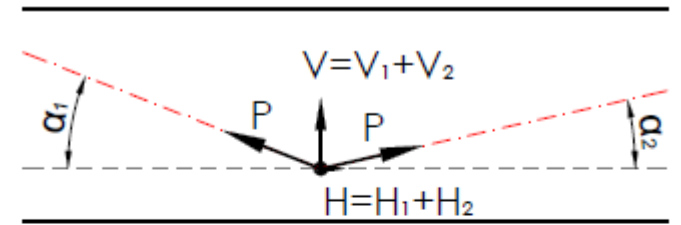
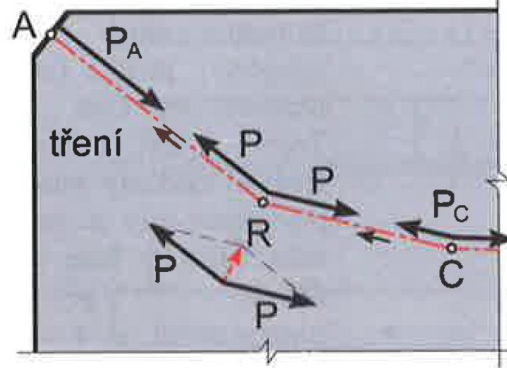
(a) skutečné silové působení kabelu na beton

(b) průběh vodorovné a svislé složky předpínací síly pro $P = \text{konst}$

(c) ekvivalentní zatížení pro $\frac{f}{L} \approx \frac{1}{15}$ ($H = P = \text{konst}$)

SILOVÉ PŮSOBENÍ KABELU NA BETON – SYMETRICKÝ KABEL

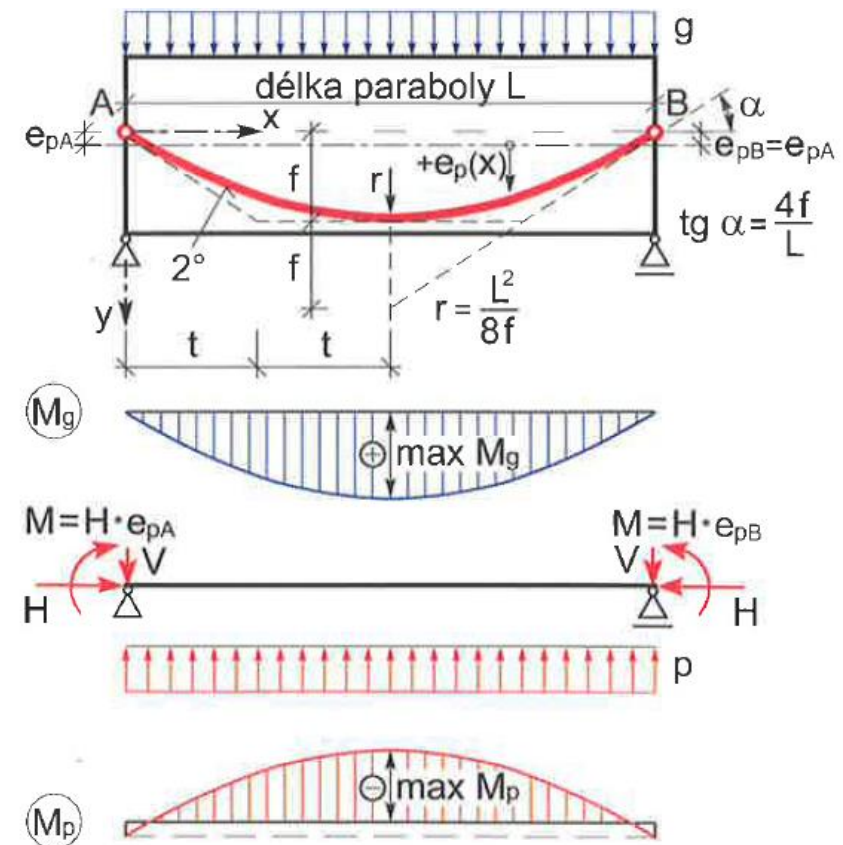
- Parabolický kabel s nízkým vzepětím:

$$M_p(x) = H * e_p(x) ; H = P$$

- Z rovnice paraboly lze získat hodnotu excentricity:

$$e_p(x) = -\frac{4 * f}{L^2} * x^2 + \frac{4 * f}{L} * x + e_{pA}$$

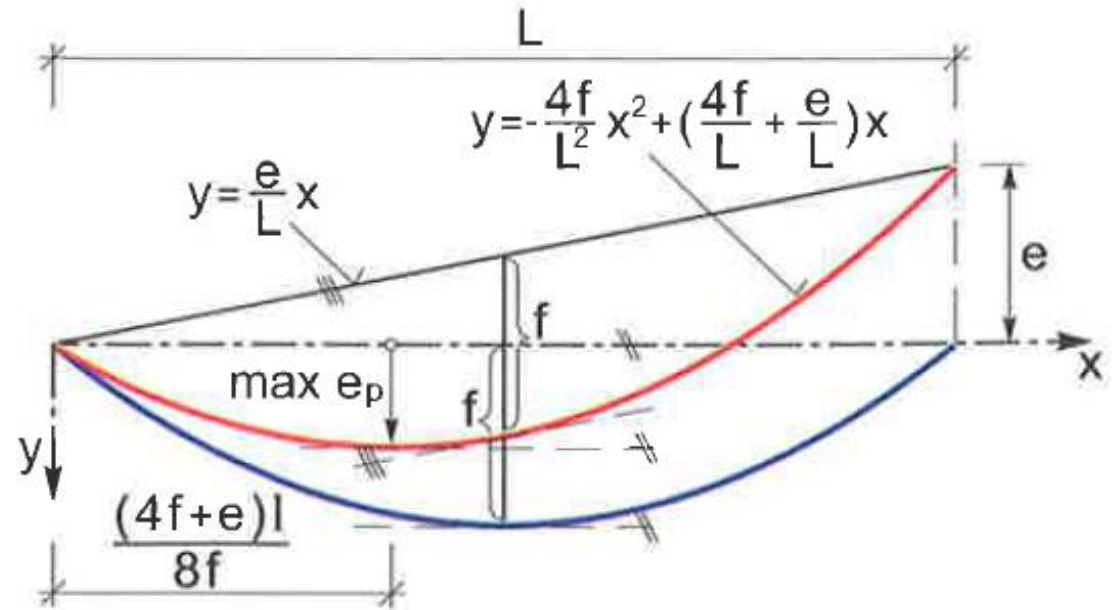
$$p = \frac{d^2 M_p(x)}{dx^2} = -H \frac{d^2 e_p(x)}{dx^2} = H \frac{8f}{L^2}$$

SILOVÉ PŮSOBENÍ KABELU NA BETON – NESYMETRICKÝ KABEL

- Do krajního pole spojitého nosníku se obvykle navrhuje předpínací výztuž ve tvaru nesymetrické paraboly.

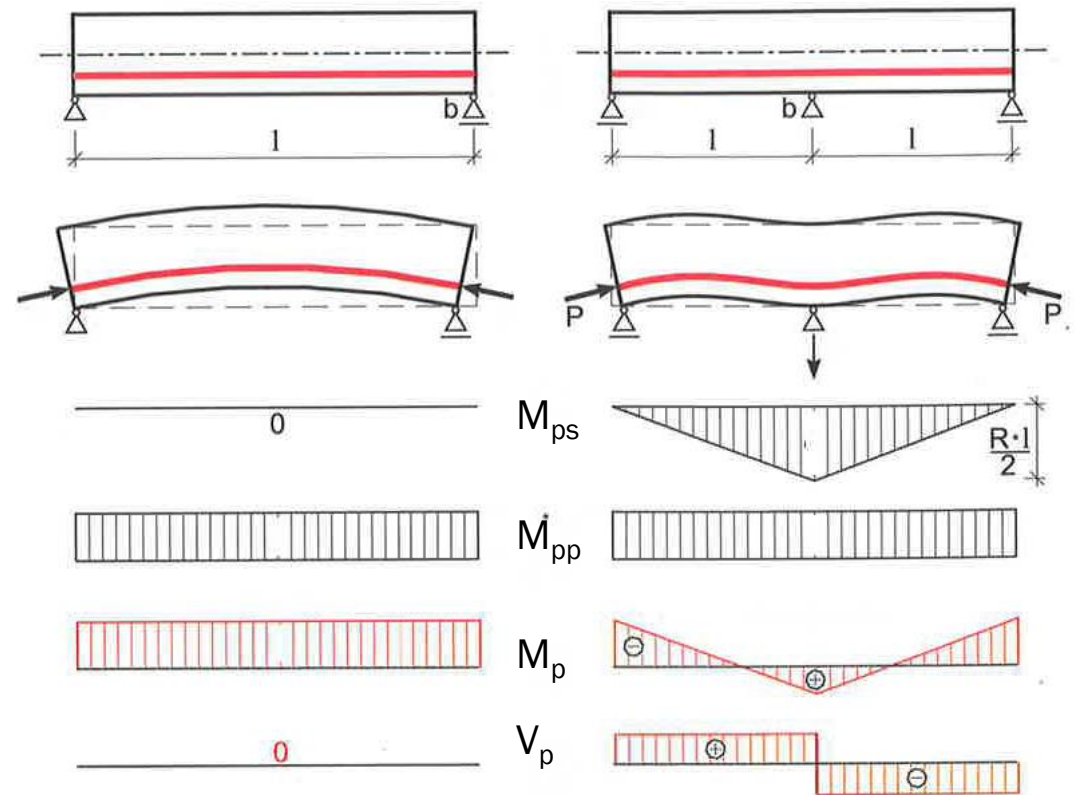
$$e_p(x) = -\frac{4 * f}{L^2} * x^2 + \left(\frac{4 * f}{L} + \frac{e}{L}\right) * x + e_{pA}$$

SILOVÉ PŮSOBENÍ KABELU NA BETON – STATICKY NEURČITÉ KONSTRUKCE

- Vnitřní podpora spojitého nosníku brání přetvoření (vzepětí) a tím je nosník ohýbán tzv. sekundárním momentem od předpětí.

$$\begin{aligned}
 & \text{PRIMÁRNÍ ÚČINKY PŘEDPĚTÍ (} M_{pp} \text{)} \\
 & \quad + \\
 & \text{SEKUNDÁRNÍ ÚČINKY PŘEDPĚTÍ (} M_{ps} \text{)} \\
 & \quad = \\
 & \text{CELKOVÉ ÚČINKY PŘEDPĚTÍ (} M_{pp} + M_{ps} \text{)}
 \end{aligned}$$

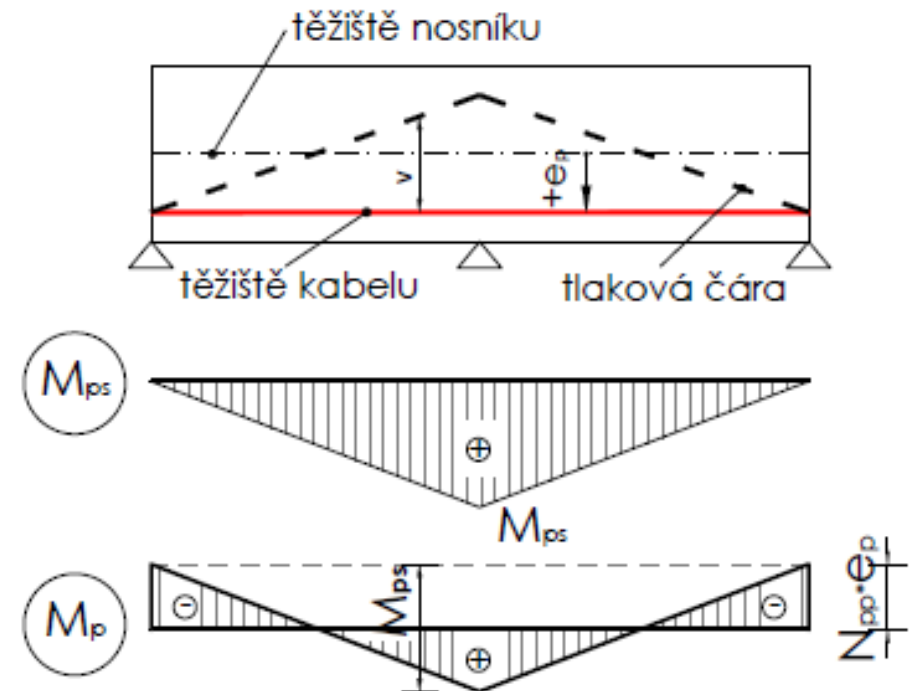
KONKORDANTNÍ KABEL

- Sekundární moment u staticky neurčitých konstrukcí způsobuje posun skutečného působíště předpínací síly z těžiště kabelu o vzdálenost:

$$v(x) = \frac{M_{ps}}{N_{pp}}$$

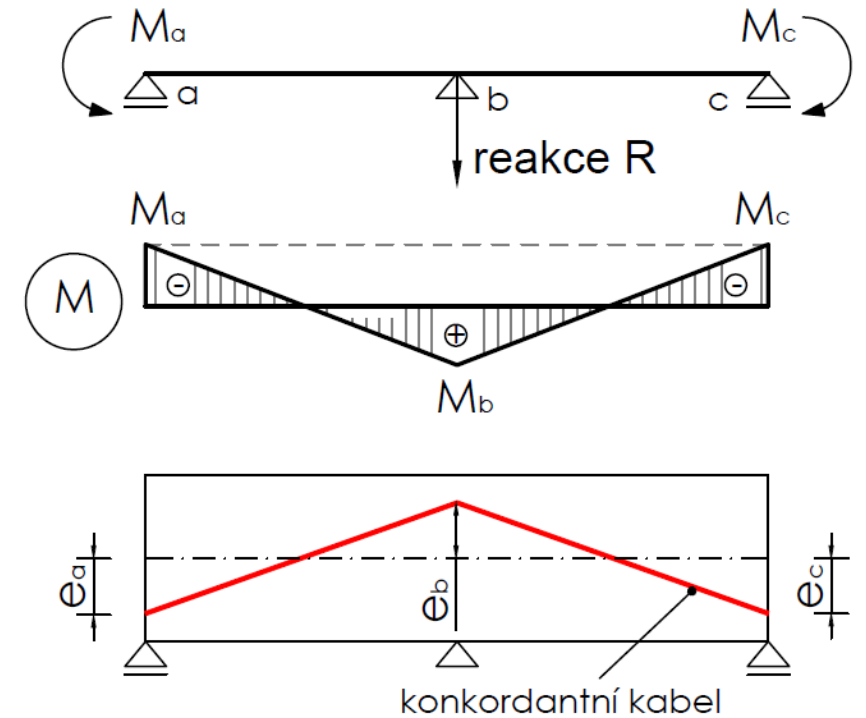
- Celkový moment od předpětí lze stanovit:

$$M_p = M_{pp} + M_{ps} = N_{pp} * (e_p + v)$$

KONKORDANTNÍ KABEL

- Pokud trasa kabelu splyne s tlakovou čarou, pak kabel nezpůsobí sekundární momenty od předpětí a lze ho považovat za konkordantní kabel.
- K jakémukoliv momentovému obrazci na spojitém nosníku od vnějšího zatížení lze nalézt průběh tlakové čáry, resp. konkordantní kabel.

METODY NÁVRHU PŘEDPĚTÍ

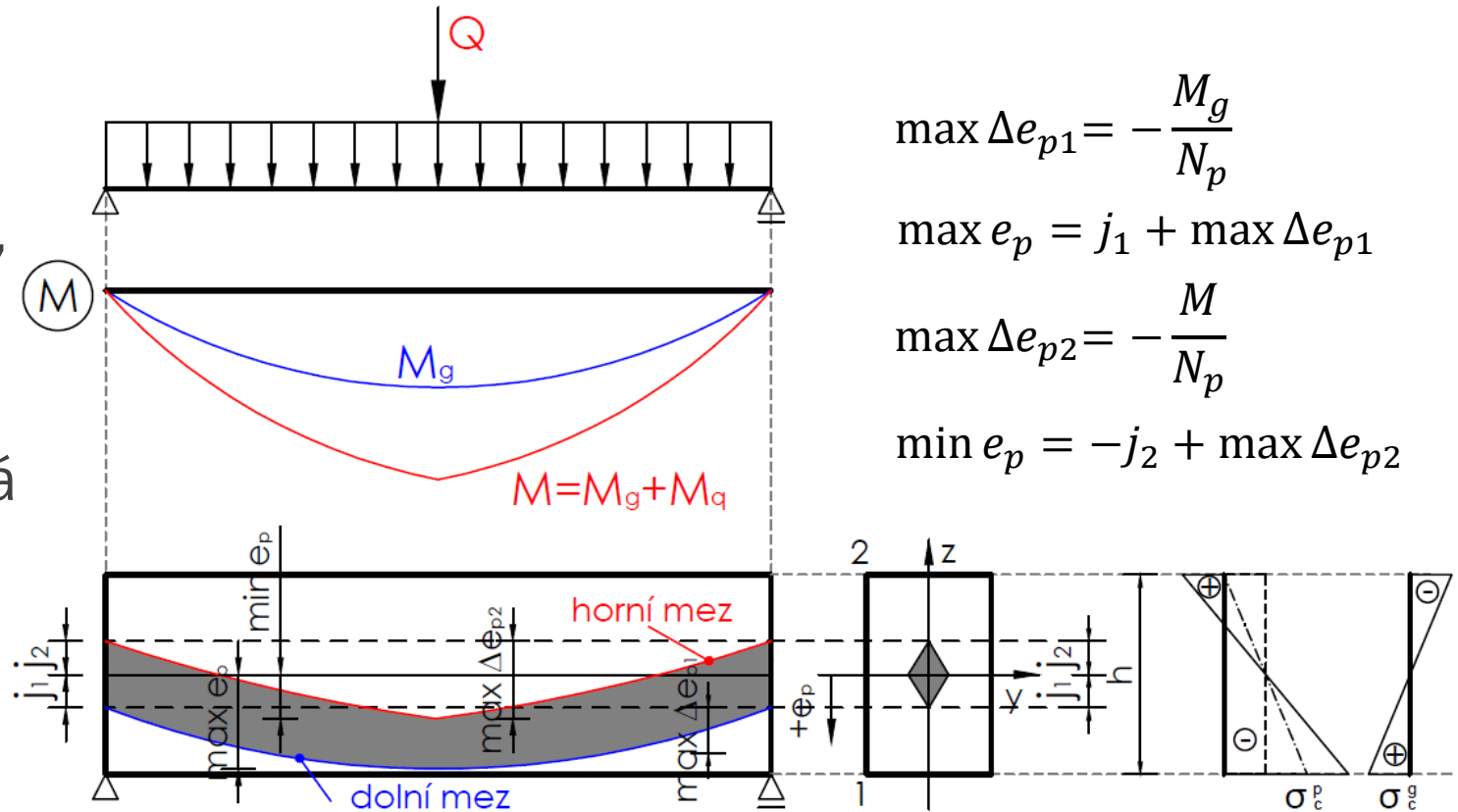
- Řada metod pro návrh předpětí – obecně vychází z dvou základních metod:
  - Metoda vyrovnání napětí:
    - Podstata eliminace tahového namáhání na průřezu bez ohledu na globální působení předpětí na řešené konstrukci
    - Úspora předpínací výztuže, jasné vedení kabelů, ale často za cenu nelogického vedení kabelů
  - Metoda vyrovnání zatížení

NÁVRH PŘEDPĚTÍ – METODA VYROVNÁNÍ ZATÍŽENÍ

- Univerzální metoda, jejíž podstata spočívá ve vyrovnání vnějšího zatížení zatížením od předpětí
- Složitější vedení trasy předpínací výztuže, větší spotřeba výztuže.
- Obvykle snaha vyrovnat 80-100% stálého zatížení v závislosti v závislosti na stupni předpětí, přičemž při zohlednění nelineárního chování betonu a vlivu trhlin by úroveň předpětí neměla klesnout pod 80% stálého zatížení.

NÁVRH PŘEDPĚTÍ – PŘÍPUSTNÁ ZÓNA POLOHY KABELU

- Pokud je předpínací síla umístěna do jádra průřezu, tak bez ohledu na její konkrétní pozici nejsou předpětím vyvozena tahová namáhání na průřezu.

$$\max \Delta e_{p1} = -\frac{M_g}{N_p}$$

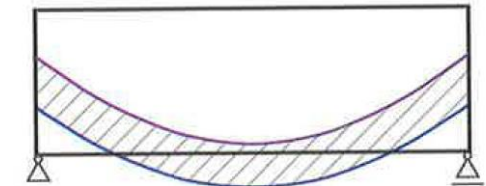
$$\max e_p = j_1 + \max \Delta e_{p1}$$

$$\max \Delta e_{p2} = -\frac{M}{N_p}$$

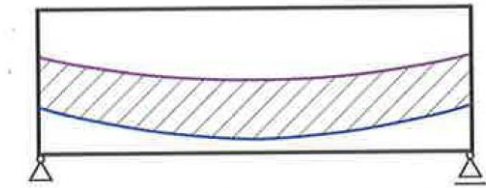
$$\min e_p = -j_2 + \max \Delta e_{p2}$$

NÁVRH PŘEDPĚTÍ – PŘÍPUSTNÁ ZÓNA POLOHY KABELU

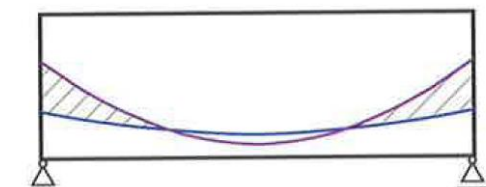
- A) Přípustná zóna mimo průřez, popř. příliš blízko průřezu: zvýšit předpínací sílu nebo výšku průřezu
- B) Přípustná zóna se vzdaluje od spodních vláken nosníku: ideálně zmenšit předpínací sílu, alt. zmenšit výšku průřezu
- C) Ve střední části nosníku se nenachází přípustná zóna: zvýšit předpínací sílu nebo výšku průřezu

(a) horní mez se blíží dolním vláknům

(b) horní mez se vzdaluje dolním vláknům

(c) horní a dolní mez se kříží

NÁVRH PŘEDPĚTÍ – PŘÍPUSTNÁ ZÓNA POLOHY KABELU

- Pokud se uvažuje částečné/omezené předpětí, lze připustit tahová namáhání (σ_{ct}^{dov}) v betonu.

$$\sigma_{ct}^{dov} = \frac{M_p}{I} * z_{1,2} = \frac{N_p * \Delta e_{p1,2}}{I} * z_{1,2}$$

$$\max \Delta e_{p1} = -\frac{M_g}{N_p} - \frac{\sigma_{ct}^{dov} * I}{N_p * z_2} ; \max e_p = j_1 + \max \Delta e_{p1}$$

$$\max \Delta e_{p1} = -\frac{M}{N_p} + \frac{\sigma_{ct}^{dov} * I}{N_p * z_1} ; \min e_p = -j_2 + \max \Delta e_{p2}$$

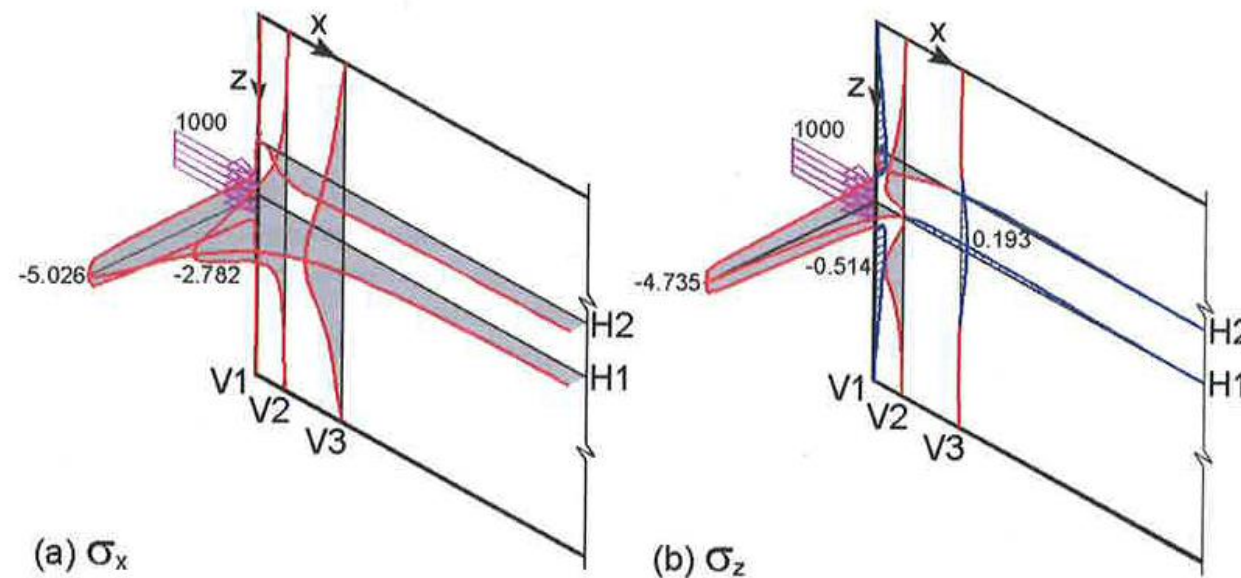
Obr. 6-6 Přípustná zóna umístění kabelu pro plné a omezené předpětí

KOTEVNÍ OBLAST

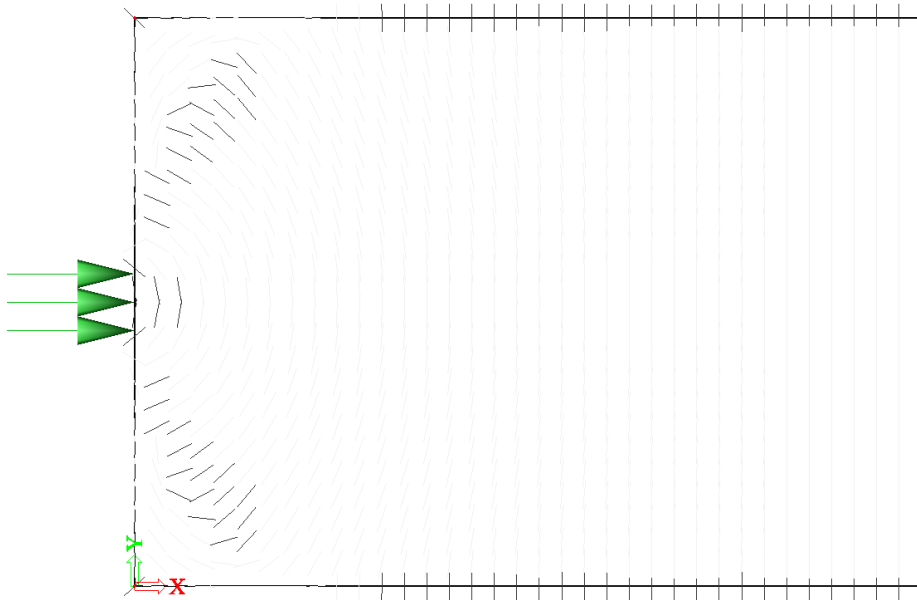
- Kritická oblast předpjatých konstrukcí, ve které dochází k nelineárnímu rozložení napětí od předpínací síly.
- Dva způsoby vnesení předpínací síly do betonu:
  - Soudržností výztuže s přilehlým betonem (předem předpjaté prvky)
  - Přes kotvu předpínacího systému (dodatečně předpjaté prvky)

KOTEVNÍ OBLAST - KOTVENÍ POMOCÍ KOTVY

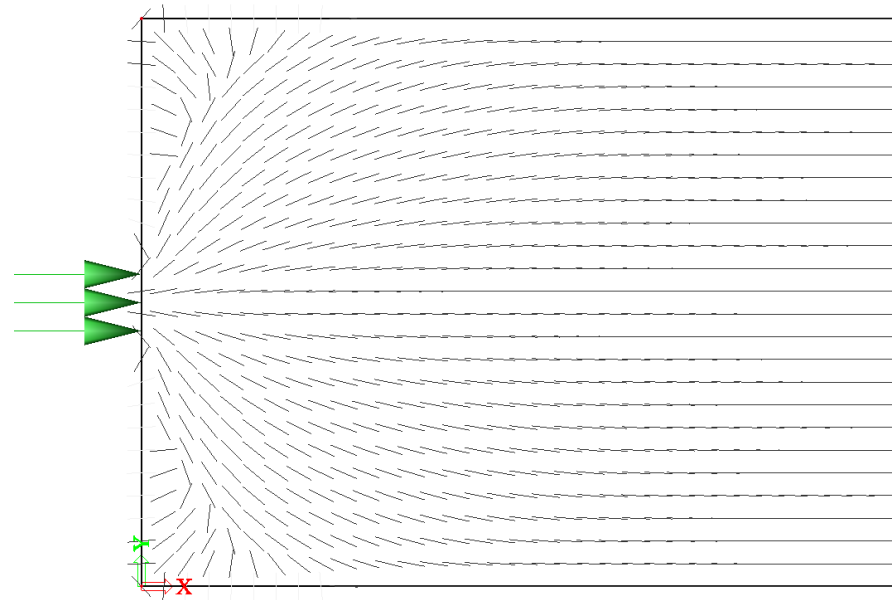
- V ose prvku dochází k postupnému rozložení tlakového napětí po průřezu
- V příčném směru na střednici prvku dochází k výrazným změnám napětí tah/tlak.

KOTEVNÍ OBLAST - KOTVENÍ POMOCÍ KOTVY

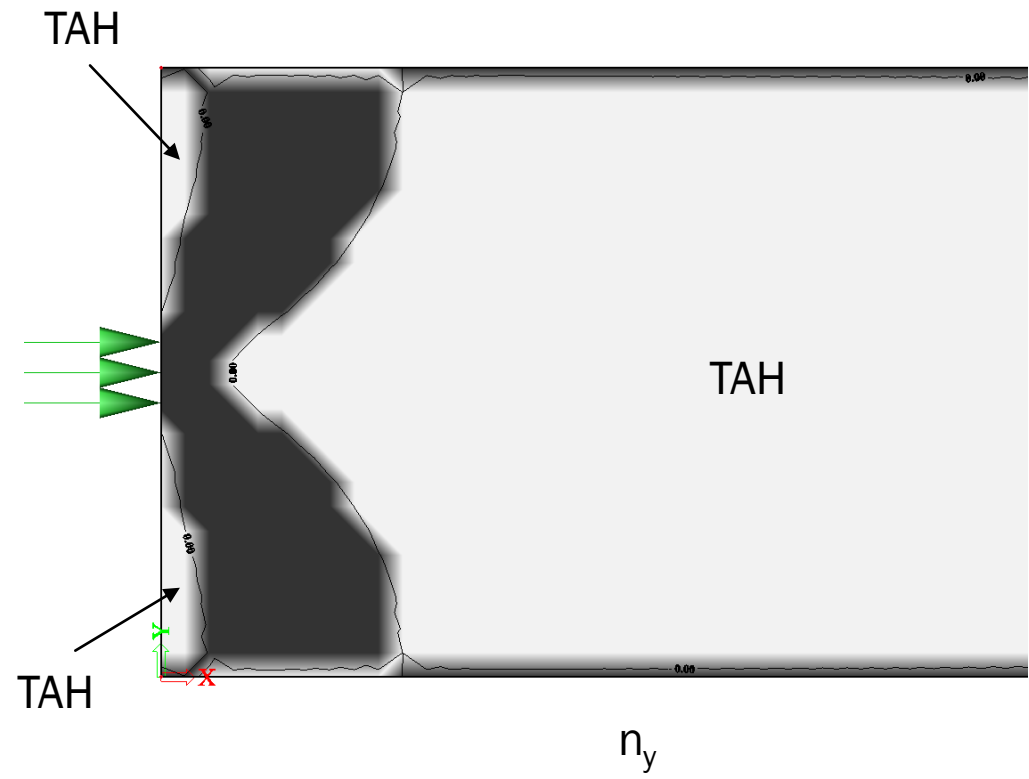
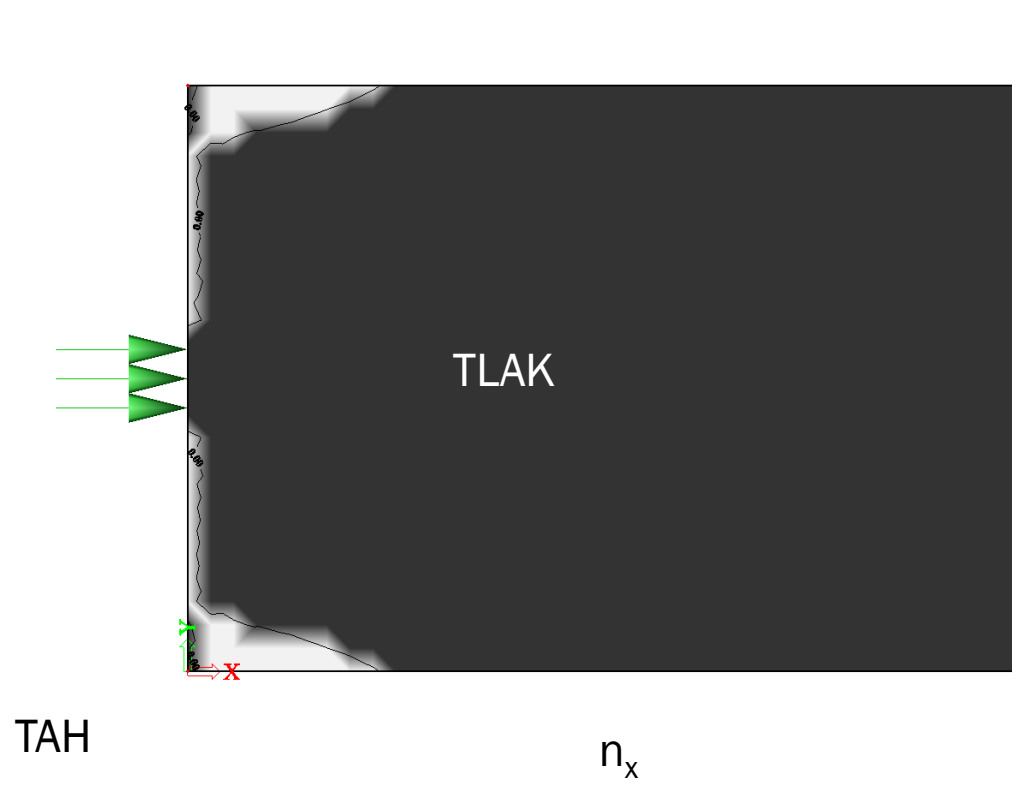
n1

n2

KOTEVNÍ OBLAST - KOTVENÍ POMOCÍ KOTVY

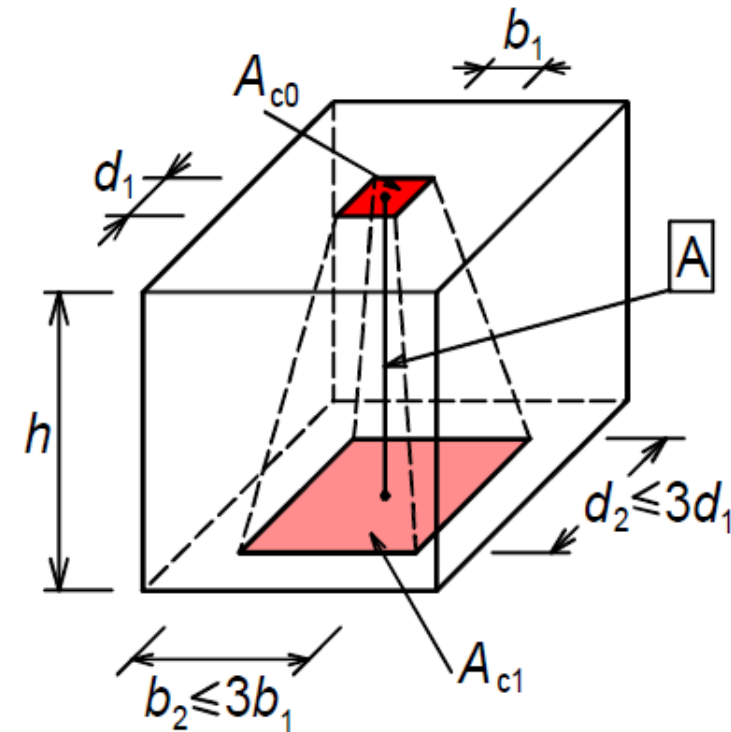
KOTEVNÍ OBLAST - KOTVENÍ POMOCÍ KOTVY

- Posouzené kotevní oblasti se skládá ze tří částí:
  - Posouzení namáhání betonu soustředěným tlakem pod kotvou (otlačení betonu)
  - Posouzení roztržení roznášecí oblasti příčnými tahy
  - Posouzení roztržení líce prvku příčnými tahy

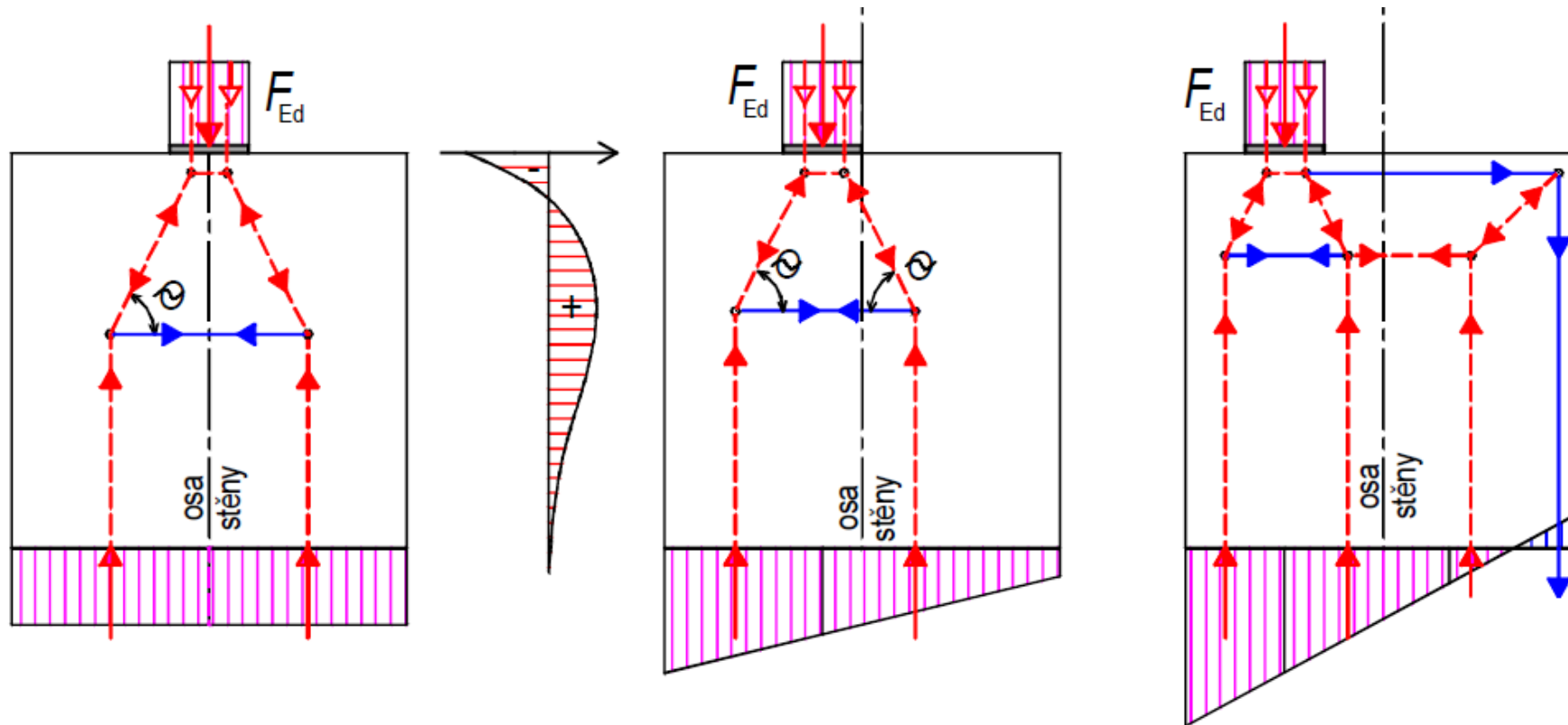
NAMÁHÁNÍ BETONU SOUSTŘEDĚNÝM TLAKEM POD KOTVOU

- Ověřuje se riziko rozdrčení betonu ve styčné spáře mezi došedací plochou kotvy a betonem, přičemž tento stav většinou nepostihují modely náhradní příhradoviny.

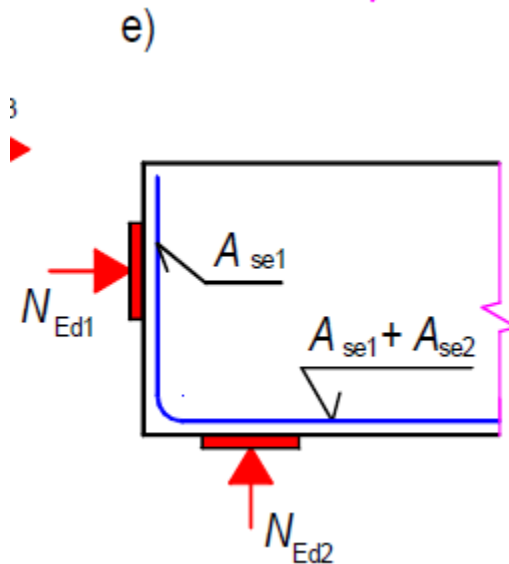
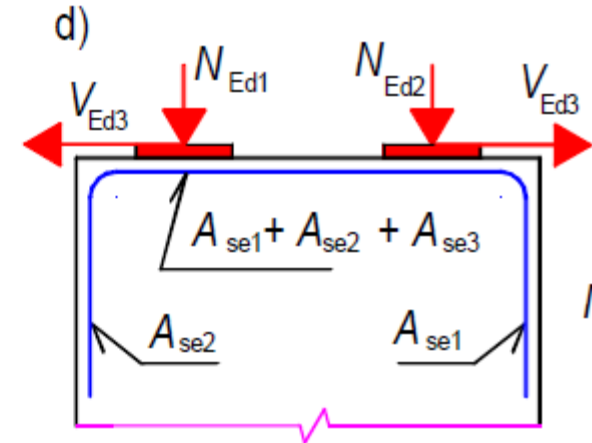
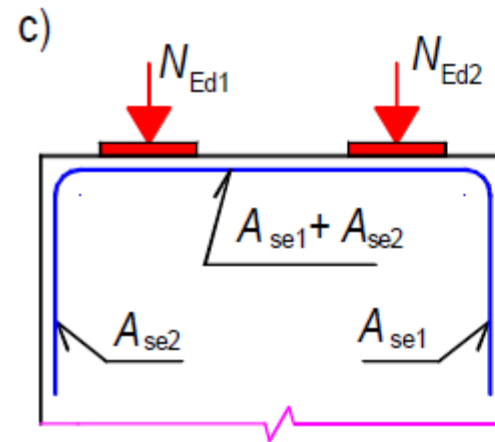
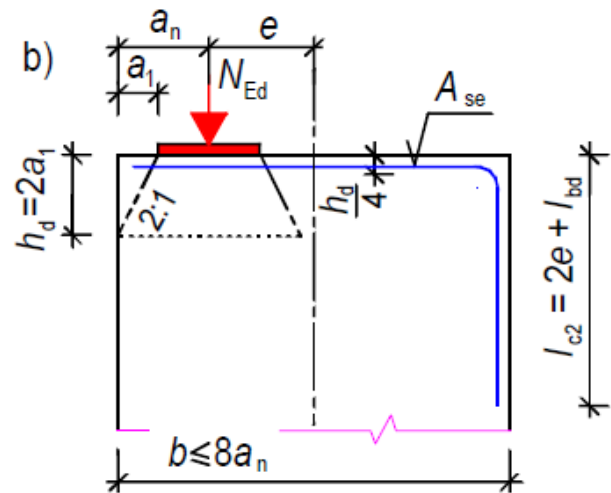
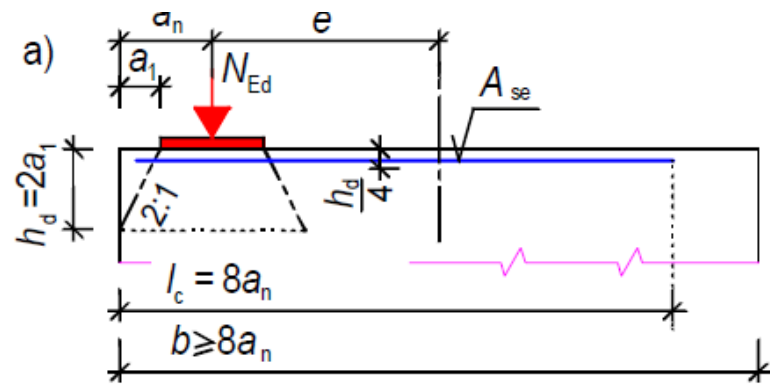
$$F_{Rdu} = A_{c0} * f_{cd} * \sqrt{\frac{A_{c1}}{A_{c0}}} \leq 3,0 * f_{cd} * A_{c0}$$

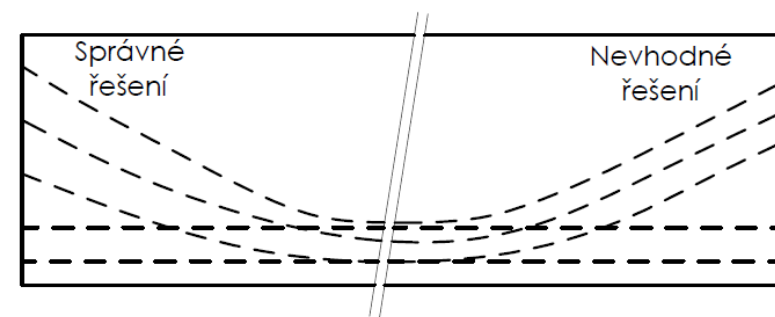
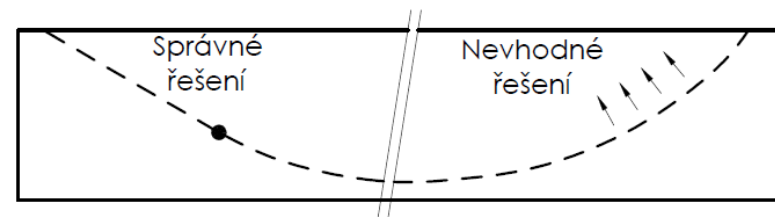
ROZTRŽENÍ ROZNÁŠECÍ OBLASTI PŘÍČNÝMI TAHY: MODELY

ROZTRŽENÍ LÍCE PRVKU PŘÍČNÝMI TAHY: MODELY

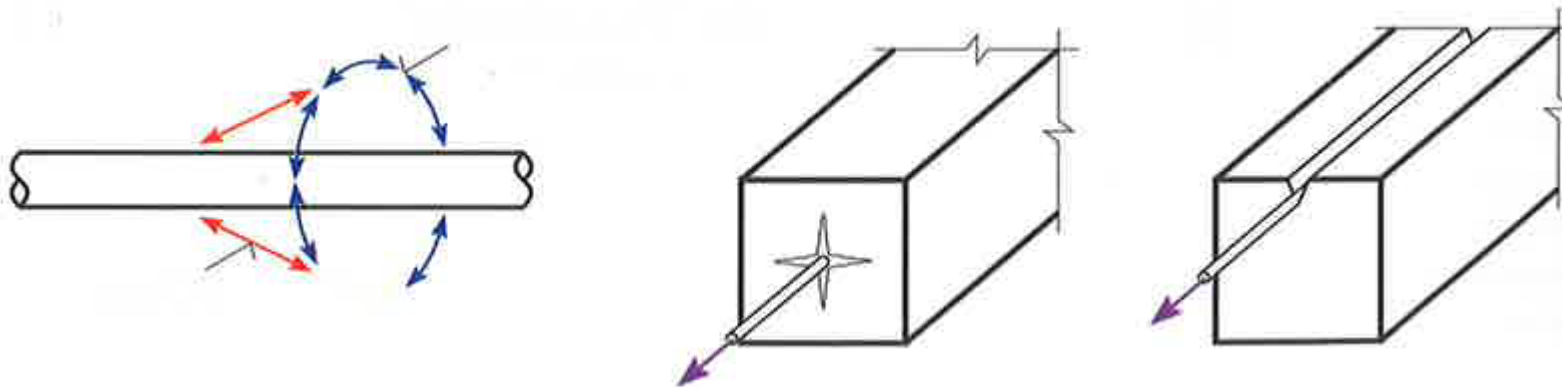

KOTEVNÍ OBLAST - VYZTUŽENÍ

SOUDRŽNOST VÝZTUŽE S BETONEM

- Transfer předpínací síly u předem předpjatých prvků probíhá soudržností mezi výztuží a betonem.
- Z předpínací výztuže se síla přenáší šikmými vzpěrami k tahovému prstenci do betonu

Mechanismus přenosu předpínací síly soudržností a způsoby porušení

MEZNÍ STAV OMEZENÍ NAPĚTÍ - BETON

- Napětí betonu v tlaku v konstrukci, vyplývající z předpínací síly a dalších zatížení působících v době napínání nebo zavedení předpětí, má být omezeno na:

$$\sigma_c \leq 0,6 * f_{ck}(t)$$

- Pro předem napínané prvky lze zvýšit napětí v době zavedení předpětí za předpokladu, že lze zkouškami nebo na základě zkušenosti prokázat, že je zabráněno vzniku podélných trhlin: $\sigma_c = k_6 * f_{ck}(t) = 0,7 * f_{ck}(t)$
- Pokud tlakové napětí od kvazi-stálé kombinace zatížení trvale překračuje hodnotu $\sigma_c = 0,45 * f_{ck}(t)$, má být uvažováno nelineární dotvarování.

MEZNÍ STAV OMEZENÍ NAPĚTÍ – PŘEDPÍNACÍ VÝZTUŽ

- Maximální hodnota síly působící v předpínací vložce, P_{max} nesmí překročit hodnotu:

$$P_{max} = A_p * \sigma_{p,max}$$

$$\sigma_{p,max} = \min\{k_1 * f_{pk} = 0,8 * f_{pk}; k_2 * f_{p0,1k} = 0,9 * f_{p0,1k}\}$$

- Zvýšená hodnota napětí je přípustná v okamžiku, kdy předpínací zařízení umožňuje měřit s přesností $\pm 5\%$ konečné hodnoty předpínací síly.

$$\sigma_{p,max} = k_3 * f_{p0,1k} = 0,95 * f_{p0,1k}$$

MEZNÍ STAV OMEZENÍ NAPĚTÍ – PŘEDPÍNAČÍ VÝZTUŽ

- Hodnota počáteční předpínací síly $P_{m0}(x)$ (v okamžiku $t=t_0$) vnesená do betonu bezprostředně po napnutí a zakotvení (dodatečné předpínání) nebo po zavedení předpětí (napínání předem), nemá překročit následující hodnotu:

$$P_{m0}(x) = A_p * \sigma_{pm0}(x)$$

$$\sigma_{pm0}(x) = \min\{k_7 * f_{pk} = 0,75 * f_{pk}; k_8 * f_{p0,1k} = 0,85 * f_{p0,1k}\}$$

- Střední hodnota napětí v předpínací nemá překročit:

$$\sigma_{pm}(t) = k_5 * f_{pk} = 0,75 * f_{pk}$$

ÚČINKY PŘEDPĚTÍ V MSÚ

- Obecně se návrhová hodnota předpínací síly stanoví ze vztahu:

$$P_{d,t}(x) = \gamma_P * P_{m,t}(x)$$

- Dílčí součinitele předpětí závisí na posuzovaném mezním stavu a typu analýzy:
  - Posouzení lokálních účinků (kotvení výztuže): $\gamma_{P,unfav} = 1,2$
  - Posouzení mezního stavu stability, kde předpětí působí nepříznivě: $\gamma_{P,unfav} = 1,3$
  - Obecně příznivé působení předpětí: $\gamma_{P,fav} = 1$

ÚČINKY PŘEDPĚTÍ V MSP A MEZNÍM STAVU ÚNAVY

- Při ověření MSP a mezního stavu únavy se musí zohlednit odchylky od možných změn předpětí způsobem, kdy se uvažují dvě mezní charakteristické hodnoty předpínací síly:
  - Horní charakteristická hodnota $P_{k,sup} = r_{sup} * P_{m,t}(x)$
  - Dolní charakteristická hodnota $P_{k,inf} = r_{inf} * P_{m,t}(x)$
- Předem napínané prvky nebo nesoudržné předpínací vložky: $r_{sup} = 1,05$; $r_{inf} = 0,95$
- Dodatečně napínané soudržné předpínací vložky: $r_{sup} = 1,10$; $r_{inf} = 0,90$
- Pokud se provádějí příslušná měření (přímé měření předpětí): $r_{sup} = r_{inf} = 1,0$

DĚKUJI ZA POZORNOST

ZDROJE

- [01] Raymond Ian Gilbert, Neil Colin Mickleborough, and Gianluca Ranzi. Design of Prestressed Concrete to Eurocode 2, Taylor & Francis Group, 2017.
- [02] Jaroslav Navrátil, Předpjaté betonové konstrukce. Akademické nakladatelství CERM s.r.o., Brno.
- [03] ČSN EN 1992-1-1, ed.2 Eurokód 2: Navrhování betonových konstrukcí - Část 1-1: Obecná pravidla a pravidla pro pozemní stavby, 2019.